

למעשה

הרב עובדיה דהן שליט"א

יו"ר המועצה הדתית אשדוד ורב בית הכנסת הניכי הישיבות
– "בית יוסף" קרית פוניבו

"ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת" (ט' - ב') להודיע שכיפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה. [רש"י]. שואל המהרי"ל דיסקין, בפרשת תצוה נאמר "לקח פר אחד בן בקר ואילים שנים תמימים" [שמות כ"ט - א:], וכתב שם רש"י לכפר על העגל, וא"כ כבר התכפר חטא העגל בלקיחת הפר ההוא, וא"כ לשם מה נדרשו הכהנים לכפרה נוספת?

אלא מתרץ המהרי"ל דיסקין, אכן שתי כפרות יש כאן, הפרים עם האילים שבפרשת תצוה היו משל ציבור ושימשו כפרה כללית על חטא העגל לכהנים כדי לקדשם לכהונה. לעומת זאת, העגל שמצטווה אהרן היה משל עצמו ועבור עצמו, לכפר על חלקו שלו במעשה העגל. ואפילו שכידוע כל כוונתו של אהרן במעשה העגל היתה לשם שמים, מ"מ נדרש לכפרה על עצם המעשה. והראיה מהפסוקים עצמם, בפרשת תצוה כתוב "לקח", ואילו בפרשתנו כתוב "קח לך" - משל עצמו ולא משל ציבור, ולכך גם התכוון רש"י שכתב לגבי פר המילואים "לכפר על מעשה העגל" בכללותו, ואילו בפרשתנו כתב רש"י "על מעשה העגל שעשה".

מאמר מרכזי הרב פנחס זרביב

למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו הדיבור דווקא בפרשת שתויי יין

ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה', ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן (י, ב-ג) וברש"י: "וידם אהרן, קבל שכר על שתיתו, ומה שכר קבל, שנתייחד עמו הדבור, שנאמרה לו לבדו פרשת שתויי יין".

צ"ב למה שכרו של אהרן שיתייחד עימו הדיבור דווקא בפרשת שתויי יין?

אלא אפשר לבאר שכוחה של שתיקה זו מתבטא שלא עירער על עומק דינו של ה' שהיה יכול לומר שזה חטא קל ולמה נענשו בעונש מיתה אלא שתק ואמר שאינו מבין כלל במילי דשמיא ועל זה קיבל את פרשת שתויי יין.

וגדולת השתיקה היא יותר ממי שמדבר אבל מצדיק עליו את הדין לאחר שמסבירים לו את עומק חשבונות שמים, והוא מבין, ומסכים שכך צריך כי מי שאינו שואל כלל שאלות, הוא מקבל את הכל למרות שאינו מבין וזה עבד אמיתי, שהרי מי שמקבל רק כשמבין הוא מראה בדעתו שם לא היה מבין הוא לא היה מקבל.

ולכן זכה לפרשת שתויי יין שנאמרת רק למי שמבין עד כמה עמקו משפטי ה'.

וכמו שמובא בילקוט לקח טוב לבאר את הפסוק יין ושבר אל תשת וגו' בבואכם אל אוהל מועד וכו' ולהורות וגו' (ויקרא י ט יא) קטר המושך אחריו שורה ארוכה של קרונות עמוסי נוסעים, אם יסטה קמעא מפסי הרכבת הריהו מעמיד בסכנת חיים את כל יושבי הקרונות. לעומת זאת עגלה שאינה מהלכת על מסילה ישרה ומדוייקת, אם תיסטה לא יגרם כל אסון ליושבי העגלה.

וכך הוא הדבר גם בעולם המסחר, מי שהוטעה למשל בגרמים אחדים של סחורה פעוטת ערך, לא יכעס. אבל אם יוטעה אדם בכמה גרמים של כסף צרוף הוא יכעס מאד, כיוון שההפסד הוא משמעותי!

הכלל הוא: ככל שגדול ערך הסחורה, כך גדולה הקפידא של המפסיד.

המשך בעמוד הבא

בשורה משמחת יצא לאור 'למעשה על מ"ח קנייני תורה' וכן 'למעשה על הגדש"פ' 'ולמעשה מאמרים כל פסח' להשיג בדוא"ל של המערכת

המשך מעמוד קודם

ומכאן שאם נראה אדם שמצטיין באורך רוח ובמידות טובות כועס על מישהו שהטעה אותו בכמות מועטת של סחורה שמיבה אינו ידוע לנו, נבין מיד כי המדובר הוא בסחורה יקרת ערך שכן, אם הסבלן הגדול הזה כועס, על כרחך שהוטעה בדבר שראוי לקצוץ עליו.

במושלים אלו מאיר את עינינו הסבא זצ"ל מקלם (מובא באור רש"י) בבארו את עומק משמעות הוראת חז"ל 'שתה רביעית יין אל יורה' (עירובין סד:). ההבנה הפשוטה של פסק זה היא לפי שהיין מחבל בצלילות הדעת שהיא תנאי הכרחי לכל דיין ומורה הוראה ברם כל מי ששתה פעם רביעית יין תמה במקצת על הלכה זו לרוב בני אדם אין כמות מזערית של יין גורמת לבלבול הדעת מדוע אם כן יהיה אסור להורות לאחר שתיית רביעית יין?

אלא אמנם כן, אנו איננו מבינים ואיננו חשים כיצד רביעית יין פוגמת בישוב דעתו של אדם. אבל אם התורה הקדושה מקפידה בכגון דא על השותה שלא יורה הלכה במצב כזה - בעל כרחנו. עלינו להודות ולומר שסטיה גדולה ומשמעותית יש כאן.

כדי לפענח את סוד היין הוסיף הסבא והסביר: ההולך בעולמו בלי סדר ומשקל מדוקדק של מידות ומעשים, אין ניכר אצלו נזק כאשר קורה שיבוש מסויים בשכלו. אבל התורה ניתנה בשכל העליון האלוקי הדק, ורצונה שילך האדם בסדר מושלם. באמות המידה העדינות שברשותה של התורה, בכוחה לתפוס כל בלבול קל. כל גרם נשקל במאזניה העדינות של התורה, כל סטיה של כחוט השערה מן הפסים, נחשבת לפגם גדול. משום כך אסרה התורה להורות אחרי שתיית רביעית יין.

עומדים אנו כאן על ה'משפטיך תהום רבה' שבכל תג ותג שבתורתנו הק', עד כמה חשובה שלימות ההבנה והידיעה, מצווים אנו לייקר ולהחשיב כל הלכה, כל סברא, כל רעיון וכל קושיא. כמו כן למדים אנו מכך על הצורך הגדול להזהר בשמירת כלי המחשבה שבעזרתם הוגים אנו בתורת ד'.

בדבריו אלה, פתח לנו הסבא זצ"ל גם אשנב להבנת דברי חז"ל, 'אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד' (חגיגה ט ב). יתכן שבשאר חכמות אין תוספת של שינון אחד אחרי מאה פעמים, משמעותית. אך שונים הם פני הדברים כאשר מדובר בשינון פרקי התורה, הבנויה על אדני היושר הצרוף והמזוקק.

והכלי יקר כתב לבאר בטעם הדבר שזכה שהתיחד עליו הדיבור וז"ל ד"א לפי שהשתיקה יש לספק בה, אם הוא שותק ומצטער וקורא תגר בלבו על משפטי ה' או אם הוא שותק ושמח בלבו כמדת הצדיקים ששמחין ביסורין, ע"כ נתיחד אליו הדבור כדי לגלות על טוהר מחשבתו שהרי אין הקב"ה משרה שכינתו כ"א מתוך שמחה ודבור זה היינו ששרתה עליו השכינה מתוך שמחת לבבו בזה נודע לכל כי היה שמח ביסורין כמדת הצדיקים.

ד"א לפי שדמימה זו, היא הוראה שאינו מתפעל בכל המאורעות שבגופות ובודאי כולו שכלי כאחד מצבא המרום כי מצד השכל אין האדם מתפעל מהם, ע"כ דין הוא להתיחד אליו הדבור בלא אמצעי כי גם הוא נעשה רוחני כמושה מצד דמימה זו.

ד"א לפי שאזהרת השתיה יש בה רמז אל השתיקה, כי כל שכור מרבה דברים כמ"ש (משלי כג. כט-ל) למי שיח וגו' למאחרים על היין וגו' וכתוב (זכריה ט. יז) ותירוש ינובב בתולות, על כן בזכות וידום אהרן נתיחד אליו דבור זה כי על ידו לא ירבה בשיחה בטילה או מזקת כי הלה"ר תלתא קטיל (דבר"ר ה. י.) לכך נאמר ולא תמותו מלבד מה שהשכרות ממית בטבע כמ"ש (משלי יד. יב) יש דרך ישר לפני איש ואחריתו דרכי מות, יש דרך ישר ס"ת שכר כי ע"י השכר הכל בעיניו למישור כאמרו רז"ל (יומא עה.). כל הנותן עיניו בכוסו כל העריות דומות בעיניו למישור שנאמר (משלי כג. לא) יתהלך למשרים, וזהו שנאמר ואחריתו דרכי מות כי האחרית מן יש דרך ישר הוא אותיות שכר והוא דרכי מות כי הוא ממית הן בדרך עונש הן בדרך הטבע. עכ"ד הכלי יקר.

ונרחיב לבאר את דבריו כי הדיבור שהאדם חווה עליו הוא מגיע מצד השכל, והוא דיבור עמוק אבל דיבור של שתוי יין הוא דיבור בלי שום מחשבה, ולכן היות וסייג לחכמה שתיקה כי היא מראה על המחשבה של האדם, לכן קיבל את המעלה שלא יכנס למקדש שתוי יין.

למה נמשלו ישראל בדווקא לעוף

"לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ט' - א') אמר ר' עקיבא, נמשלו ישראל לעוף, מה עוף אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אין יכולים לעשות דבר חוץ מוקניהם [ויקרא רבה פי"א - ח'].
וצ"ב למה נמשלו דווקא לעוף שנקצו והרי בלי חכמי ישראל אין בכלל חיים ועוף יכול ללכת גם בלי כנפים אומנם אינו יכול לעוף אבל ללכת הוא כן יכול. וידוע מה שכתב בתשובת הריב"ש (קע"א בד"ה ומה שאמרת בנד"מ ח"א עמ' ס' קצ) שדרך חז"ל להגזים בדבריהם כדי להרחיק את האדם מן העבירה.

[וז"ל הריב"ש (קע"א) דרך החכמים להפליג בהגדלת העונות כדי שישמר אדם מהכשל בהן. אמרו בפי' יש בערכין (טו): כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עברות ע"ג וגלוי עריות ושפיכות דמים וכו' וכן במס' נדרים (מ) יצא ר' עקיבא ודרש כל שאינו מבקר את החולה כאלו שופך דמים. ובפי' ר"א דאורג (קה): אמרו הקורע בגדיו בחמתו וכו' יהיה בעיניך כעובד ע"ג. היאמר אדם באלו וכיוצא בהם יהרג ואל יעבור, הא ליכא למימר.

וע' בשו"ת פני יהושע ח"ב חאה"ע סימן מד ד"ה והשאלה ובשו"ת לב חיים ח"א סימן כא ובספר הברית חלק ב מאמר י"ב פרק ה].

ובפרט שכן מבואר במדרש (ילקוט שמעוני שיר השירים יג): "דרש רבא למה נמשלו דברי תורה לאגוז? האגוז כל זמן שעצו דבוק לפרוי הוא משומר, פרש ממנו משליכין אותו לאשפה. כך ישראל כל זמן שדבוקים לחכמים ושומעים דבריהם הם זוכים לקנות שני עולמים, פרשו מהם אבדו מן העולם". עלינו לדעת, כי הערובה היחידה לזכות הן לחיי העולם הזה בחיי אושר ושלוה ולקנין כתר של תורה, והן לחיי העולם הבא – לזכות בשכר נצח, היא על ידי התבטלות לחכמים, כפיפות ראש בפניהם והציות בכל לב לדעתם. ולזכור כי הפורש מהם מאבד עולמו, ואילו הדבוק בהם והשומע לדבריהם זוכה לנחלת שני עולמות.

[בספר 'משנת חכמים', לרבי משה חגיו, אחד מגדולי התורה המופלאים שזרח אורם לפני כשלוש מאות שנה, אשר בעל ה'נדוע ביהודה' בהסכמת ספרו כתב עליו: "רב תנא הוא כחד הראשונים!"; כותב כך: "וזה כלל גדול אצל אמונתנו אמונת ישראל דבאמונת חכמים הכל תלוי בה!", (סימן תקי). ובמקום אחר כתב: "ואם תראה מי שמפקפק בדבריהם ואפילו בשיחה קלה יהיה בעיניך ככופר בכל התורה כולה", (ראה שם סימן תקיב)].

אלא הביאור שבכוונה נמשל מי שפורש מחכמי ישראל לעוף שנקצו כנפיו, כיון שהעוף שנקצו כנפיו חושב שמה בכך מ"מ עדיין אני יכול ללכת, וזה גודל טעותו, שאיבד את הכל, ואינו מבין שאיבד את הכל כך מי שאינו שומע לחכמי ישראל הוא חושב שעכ"פ אני יכול להתסדר וחושב שמבין, אבל באמת הוא אינו מבין כלום.

וכן היה אומר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל "נמשלו ישראל כעוף", ישראל דווקא. לומר לך, שאומות העולם שונים במהותם מעם ישראל, והם יכולים לעשות ולפעול כאוות נפשם ללא "זקנים", ואין בכך כל חסרון. כמו שהבהמה והחיה ממלאות את תפקידן בשלימות גם בלי כנפיים, והכנפיים אינן נחוצות להם, כך גם אומות העולם יכולים למלא תפקידם ללא "זקנים". לעומת זאת, ישראל משולים "לעוף", שאם איבד את כנפיו, הרי איבד את עיקר חיותו, ולא עוד, אלא שגרוע הוא יותר מבהמה, כי גם ללכת אינו יכול. זהו טבעם ומהותם של ישראל, כשאינם מחוברים ל"זקנים", הרי הם מאבדים את חיותם ואינם יכולים לעשות ולפעול בכלל. ולא עוד, אלא שבלעדי ה"זקנים" גרועים הם אף יותר מאומות העולם.

וכמו שהמשיל המס"י את חובת הציות לגדולי ישראל (פ"ג) והטעות השניה והיא קשה מן הראשונה היא שמטעה ראייתם עד שרואים הרע כאלו הוא ממש טוב, והטוב כאילו הוא רע, ומתוך כך מתחזקים ומחזיקים מעשיהם הרעים. כי אין די שחסרה מהם ראיית האמת לראות הרעה אשר נגד פניהם, אלא שנראה להם למצוא ראיות גדולות ונסיונות מוכיחים לסברותיהם הרעות ולדעותיהם הכוזבות, וזאת היא הרעה הגדולה המלפפת ומביאתם אל באר שחת. והוא מה שאמר הכותב (ישעיה ו, י) השמן לב העם הזה ואניו הכבד ועיניו השע פן וגו', וכל זה מפני היותם תחת החושך וכבושים המה תחת ממשלת יצרם. אך אותם שכבר יצאו מן המאסר הזה, הם רואים האמת לאמיתו ויכולים ליעץ שאר בני אדם עליו.

הא למה זה דומה? לכן המבוכה, הוא הגן הנטוע לצחוק, הידוע אצל השרים, שהנטיעות עשויות כתלים כתלים, וביניהם שבילים רבים נבוכים ומעורבים, כולם דומים זה לזה, והתכלית בהם הוא להגיע אל אכסדרה אחת שבאמצעם. ואמנם השבילים האלה מהם ישרים ומגיעים באמת אל האכסדרה, ומהם משגים את האדם ומרחיקים אותו ממנה. ואמנם ההולך בין השבילים הוא לא יוכל לראות ולדעת כלל אם הוא בשביל האמיתי או בכוזב, כי כולם שווים ואין הפרש ביניהם לעין הרואה אותם, אם לא שידע הדרך בבקאות וטביעות עין שכבר נכנס בהם והגיע אל התכלית שהיא האכסדרה. והנה העומד כבר על האכסדרה הוא רואה כל הדרכים לפניו ומבחין בין האמתיים והכוזבים, והוא יוכל להזהיר את ההולכים בהם, לומר: זה הדרך לכו בו! והנה, מי שירצה להאמין לו, יגיע למקום המיועד. ומי שלא ירצה להאמין וירצה ללכת אחר עיניו, ודאי שישאר אובד ולא יגיע אליו.

כן הדבר הזה: מי שעדיין לא משל ביצרו, הוא בתוך השבילים, לא יוכל להבחין ביניהם. אך המושלים ביצרים שכבר הגיעו אל האכסדרה, שכבר יצאו מן השבילים וראו כל הדרכים לעיניהם בברור, הם יכולים ליעץ למי שירצה לשמוע, ואליהם צריכים אנו להאמין. ואמנם מה היא העצה שהם נותנים לנו? בואו חשבון, בואו ונחשב חשבוננו של עולם, כי כבר הם ניסו וראו וידעו שזה לבדו הוא הדרך האמיתי להגיע האדם אל הטובה אשר הוא מבקש ולא זולת זה.

שני ריקודים

ונסיף מעשה שהיה עם ר' שלום שבדרון כפי שהובא בספר קול חוצב (עמ' 275) באותם ימים שלטה תנועת המושבים על ה'פרנסה' של העולים החדשים. הקרקעות במושבים התחלקו בין הנציגויות השונות בצורה חדה: שמונים אחוז מקרקעות המושבים החדשות, למפא"י, ועשרים אחוז למפד"ל...

מדינת ישראל יישובה את העולים מתימן ומצפון אפריקה במושבים מסודרים. כל ראש משפחה היה רשאי לחלקת אדמה ולבית מגורים. מי שלא היה מוכשר לחקלאות קיבל הדרכה שוטפת ממדריכים מנוסים.

גם בתי ספר ממלכתיים הוקמו עבור ילדי המושבים, לפי הצורך, כיתות מטופחות ומרווחות. הדרך ל'בתי ספר הממלכתיים' נראתה סלולה להגשמת החזון הציני 'להיות עם חופשי בארצינו': ידים מיובלות, כובע ומצחיה, מעדר ומחרשה של ר' שלום בהזדמנות אחרת: במקום 'להיות עם קדוש' - להיות עם חפשי. רח"ל].

היהדות החרדית ביקשה לתקוע מקלות בגלגלי ההעברה על הדת. היו אלה שליחים מטעם ה'פעילים' שחדרו ליישובים וגילו לעולים הדתיים שיש להם זכות מלאה לתבוע 'בתי ספר' המושתתים על קריטריונים של חינוך דתי. מבחינה חוקית, הסבירו לעולים, אין שום בעיה לתבוע חינוך דתי בכל תוקף... הם חיממו את ליבם להאבק על נפשם.

הדברים נודעו ביחלונות הגבוהים: של הממסד השמאלני. וה'מכבש' הופעל מידית בכיוון הנגדי: שליחי התנועה עברו מבית לבית הסבירו ואיימו על התושבים החדשים באיבוד זכויותיהם לדיור ושיכון: 'מי שיתקעש על חינוך דתי יגוע ברעב, ישאירו אותו בבתי פח ובצריפים לא יתנו לו 'זרעים' לחקלאות. היו יהודים יראי שמים שעקשנותם הובילה את חייהם לחרפת רעב. רבי מנחם כהן אומר לנו

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

במבט לאותם ימים קשים: היה צורך בעבודת שיכנוע קשה כדי לסייע להם לעמוד איתן ולתבוע את זכותם לחינוך דתי. מחאת היהודים בארץ ובתפוצות הביאו לפגישה הסטורית מענינת בין משה ניסים לראשי וועדת 'חבר פעילי המחנה התורני' [-הפעילים בשמו הראשון]. משה ניסים, חתנו של יו"ר תנועת המושבים - קורן, גילה את אוזנם אודות כמה משפטים ששמע מחותנו - קורן:

לנו, אישית לא איכפת שילדים ילמדו תורה כרצונם. אנחנו זקוקים ל'קולות' וזה למעשה הפחד שלנו. בו ברגע שאתם תקחו את הנוער ותקימו מוסדות עצמאיים, הקולות יעברו אליכם. ההורים והנוער יצביעו למפלגות הדתיות. לכן ורק לכן, אנחנו נאבקים. מאידך גיסא המאבק הציבורי שלכם מיסב לנו נזק בלתי הפיך. לכן הצעתנו היא אנחנו נקים מוסדות נפרדים, מיוחדים לנוער הדתי. הילדים ילמדו במוסדותינו. הם ילמדו תורה ורק תורה, כרצונכם, ולפי התכתיבים שלכם. כך, ההפסד שלנו לא יהיה גדול מבחינה מפלגתית. הציבור לא יימנע מלהצביע בבחירות לאלו שעושים למענו - הוי אומר אנחנו, ויסכים לתת את קולו למפלגה שבנתה בשביל בנינים ומוסדות דתיים...

נעשה שלום, ושלוש על ישראל. כולם ירוויחו.

הפגישה היתה הסטורית מבחינת כל הצדדים. היה בה פתח רווחה לניצחון היהדות החרדית: הצעה גלויה מאין כמוה. 'האויב' פורס את הכל על השולחן... וגם מסכים להעניק כסף בלי סוף, האויב יממן לנו את מוסדות התורה... השמאל מתחיל להכנע. המחיר הוא הצבעה ל'שמאל' ותו לא, ללא פגיעה בחופש הדת, להיפך מדובר בסיוע נדיר. מי שיוודע את התקופה ההיא מבין את משמעות ההצלחה: הפעילים התחילו מאפס ממאבק של בודדים מול ממוסד אכזרי גדול וקשה וכשה'שמאל' הראה סימני 'פחד', היתה זו קרן אור הזקה בעלטה שכסתה את התקופה.

בחבר הפעילים התקיימה ישיבה סוערת לדון בהצעה. לפתע, בעיצומו של דיון הדהד קולו של ר' שלום: מי צריך קולות? אנחנו מחפשים קולות? לא ולא, לנו יש שאיפה אחת ללמד תורה, וזה הרי יהיה לנו באופן מוחלט ללא עוררין ב"ה!

ר' שלום נעמד, הרים את המקל ופצח בריקוד קטן של שמחה. יופי. השגנו משהו!

כמובן, שהשמחה לא מתחילה ונגמרת במשרדי 'חבר הפעילים' ההכרעה חייבת להיות בטרקלינם של גדולי ישראל נשאל את הרב מבריסק הוכרז פה אחד.

ר' שלום חיך ואמר לנו: אני עצמי אשטח לפני הרב את כל הצדדים. אפרט בפניו את הלבטים על בוריים את העבר והעתיד וכו' וכו'. אני אכנס יחד איתכם לביתו ואשאל.

רבי מנחם כהן היה עם ר' שלום בחדרו של הרב מבריסק:

הרב שמע את הכל והשיב בדרך משל:

אבא הלך עם בנו הצעיר ביער. לפתע הבחין האב שהילד איננו. הוא הסתכל לצדדים, חיפש וחיפש. הילד נעלם: יענקלה! יענקלה! צעק בקול. מרחוק נשמע קולו של הילד: 'אבא אני כאן, אבל אני לא יכול לחזור עכשיו. תפסתי קווק, אני תופס חזק בגופו. אסור לי לעזוב...'

'יענקלה עזוב את הקווק!' צעק האב בפחד. 'תוותר עליו ותחזור אלי. אחרת תעלם, תאבד את הדרך לגמרי.'

חלפה דקה. קולו של הילד הדהד ברחבי היער: אבא, אבא, אני לא יכול. הוא תופס אותי... הקווק מחזיק בי. חשבתי שאני תופס בו אבל... סיים הרב מבריסק את משלו הנוקב. 'ותר לא היה צריך להוסיף, וותר לא היה צריך להאמר. הדברים הובנו -- ואז הוסיף הרב וסיים בעוד משפט יסודי: **אידשקייט לא עושים בכסף. אידשקייט עושים עם מסירות נפש.**

רק עזבנו את הבית, מספר רבי מנחם כהן, ור' שלום לא יכל להתאפק ופרץ בריקוד של שמחה עצומה, ליד ביתו של הרב מבריסק: ברוך השם שיש לנו גדולים בתורה ששומרים עלינו. אשרינו מה טוב חלקינו...

היה זה אותו ר' שלום ששעה קודם לכן רקד מחד גיסא, ועתה הסתובב ורקד בשמחה אמיתית לאידך גיסא, ללא ניד עפעף. משמעת מוחלטת כפיפות מתוקה לפני גדולי הדור. התבטלות בשמחה. ריקוד - של אמונת חכמים.

התודה והברכה **למועצה הדתית אשדוד** על עזרתם האדיבה בהוצאת ספר '**למעשה על מגילת אסתר מהדו"ב**' והכל בכדי להגדיל תורה ולהאדירה ולעמוד בראשה **הרב עובדיה דהן שליט"א** שנדע בנעם הליכותיו ומידותיו ואהבת התורה שיוקדת בליבו וכן **לרב חיים בן חמו שליט"א** ראש כולל מושב עוצם מנהל מחלקת תרבות תורנית שנדע בנעם הליכותיו ומידותיו ואהבת התורה שיוקדת בליבו ..

להשיג את הספר ולתגובות על המאמר לפנחס זרביב 0583271323 או בדוא"ל p0583271323@gmail.com